

รายงานผลการตรวจสอบภายในภาพรวมของกระทรวงพาณิชย์
ประจำปีไตรมาสที่ ๒ (มกราคม – มีนาคม ๒๕๖๗) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

๑. หลักการและเหตุผล

กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง ได้กำหนดแนวปฏิบัติการตรวจสอบภายใน ด้านความรับผิดชอบของหน่วยงานตรวจสอบภายในของหน่วยงานของรัฐ โดยให้หน่วยงานตรวจสอบภายในระดับกระทรวง รับผิดชอบตรวจสอบการปฏิบัติงานของส่วนราชการในสังกัดกระทรวง และหน่วยงานตรวจสอบภายในระดับกรม รับผิดชอบตรวจสอบราชการบริหารส่วนกลางที่มีสำนักงานตั้งอยู่ในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคหรือต่างประเทศ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการตรวจสอบภายใน กำหนดให้หน่วยงานตรวจสอบภายในต้องจัดทำแผนการตรวจสอบประจำปี ดำเนินการตรวจสอบให้เป็นไปตามแผน จัดทำรายงานผลการตรวจสอบต่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐและคณะกรรมการตรวจสอบภายในในเวลาที่กำหนด กลุ่มตรวจสอบภายใน (กตบ.) ในฐานะหน่วยงานตรวจสอบการดำเนินงานของสำนักงานปลัดกระทรวงและกระทรวง จึงได้บรรจุการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบภายในภาพรวมกระทรวงพาณิชย์ไว้ในแผนการตรวจสอบประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ และได้รับอนุมัติจากปลัดกระทรวงพาณิชย์ให้ดำเนินการตามแผนเมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๖

๒. วัตถุประสงค์การตรวจสอบ

- ๒.๑ เพื่อพิสูจน์ความถูกต้อง และเชื่อถือได้ของข้อมูลทางการเงินและรายงานต่างๆ
- ๒.๒ เพื่อค้นหาสาเหตุข้อเท็จจริงของความเสียหายและผลกระทบที่อาจส่งผลกระทบต่อส่วนราชการ
- ๒.๓ เพื่อให้ทราบว่าส่วนราชการมีระบบการบริหารจัดการเกี่ยวกับการวางแผน การควบคุม การประเมินผลเกี่ยวกับการงบประมาณ การเงิน การพัสดุและทรัพย์สิน รวมทั้งการบริหารงานด้านต่าง ๆ เป็นไปอย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- ๒.๔ เพื่อให้มั่นใจว่าการปฏิบัติราชการและการดำเนินงานเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๕ เพื่อให้ทราบว่าระบบการควบคุมภายในที่ได้จัดวางไว้ มีความเหมาะสมและเพียงพอที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายของส่วนราชการ

๓. ขอบเขตการตรวจสอบ

- ๓.๑ ตรวจสอบทางการเงิน ได้แก่ ตรวจสอบและสอบทานรายงานผลการตรวจสอบของผู้ตรวจสอบภายในระดับกรม เกี่ยวกับความถูกต้องเชื่อถือได้ของข้อมูลและรายงานทางการเงิน
- ๓.๒ ตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ ได้แก่ ตรวจสอบและสอบทานการปฏิบัติงานตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ รวมทั้งการปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนด
- ๓.๓ ตรวจสอบการดำเนินงาน ได้แก่ ตรวจสอบและสอบทานประสิทธิภาพประสิทธิผลของการดำเนินงานโครงการที่มีความสำคัญตามประเด็นยุทธศาสตร์ของกระทรวง
- ๓.๔ ตรวจสอบการบริหาร ได้แก่ ตรวจสอบการบริหารงบประมาณ การเบิกจ่ายเงินงบประมาณ

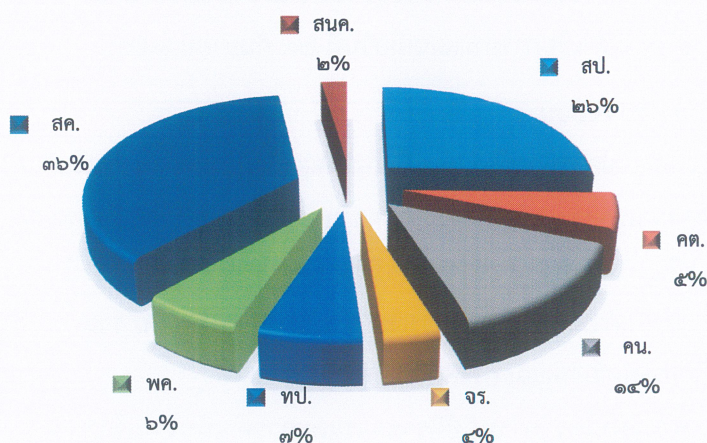
๔. ระยะเวลาที่ตรวจสอบ ระหว่างเดือนมกราคม - มีนาคม ๒๕๖๗

๕. สรุปผลการตรวจสอบ

๕.๑ การบริหารงบประมาณ

กระทรวงพาณิชย์ได้รับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ไปพลางก่อน จำนวน ๓,๖๑๗.๓๐๕๕ ล้านบาท วงเงินงบประมาณแยกตามส่วนราชการ ๘ หน่วยงาน (ไม่รวมรัฐวิสาหกิจและองค์การมหาชน) ได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ ๙๒๑.๑๖๘๕ ล้านบาท กรมการค้าต่างประเทศ ๑๙๖.๙๕๑๗ ล้านบาท กรมการค้าภายใน ๕๑๖.๕๖๑๗ ล้านบาท กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ๑๒๗.๙๒๑๕ ล้านบาท กรมทรัพย์สินทางปัญญา ๒๓๓.๙๙๗๙ ล้านบาท กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ๒๒๙.๖๓๕๘ ล้านบาท กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ๑,๓๐๗.๖๕๕๗ ล้านบาท และสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า ๘๓.๕๑๒๗ ล้านบาท

สัดส่วนงบประมาณภาพรวมแยกตามส่วนราชการ

แผนการใช้จ่ายงบประมาณประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ไปพลางก่อน (หน่วย : %)

รายการ	ไตรมาสที่ ๑			ไตรมาสที่ ๒			ไตรมาสที่ ๓	
	ต.ค. ๖๖	พ.ย. ๖๖	ธ.ค. ๖๖	ม.ค. ๖๗	ก.พ. ๖๗	มี.ค. ๖๗	เม.ย. ๖๗	พ.ค. ๖๗
	ใช้จ่าย	ใช้จ่าย	ใช้จ่าย	ใช้จ่าย	ใช้จ่าย	ใช้จ่าย	ใช้จ่าย	ใช้จ่าย
ภาพรวม (%)	๑๕.๖๗	๓๑.๓๔	๔๗.๐๐	๕๘.๐๐	๖๙.๐๐	๘๐.๐๐	๙๐.๐๐	๑๐๐.๐๐
รายจ่ายประจำ	๑๖.๐๐	๓๒.๐๐	๔๘.๐๐	๕๙.๐๐	๗๐.๐๐	๘๑.๐๐	๙๐.๕๐	๑๐๐.๐๐
รายจ่ายลงทุน	๑๓.๐๐	๒๖.๐๐	๓๙.๐๐	๕๐.๖๗	๖๒.๓๔	๗๔.๐๐	๘๗.๐๐	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ : เป้าหมายการใช้จ่ายงบประมาณตามแผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ไปพลางก่อน ตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ รับทราบผลการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ไปพลางก่อน และมาตรการเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ไปพลางก่อน ตามที่สำนักงานประมาณรายจ่าย (หนังสือสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๕/ว๗๗ ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘)

ผลการใช้จ่ายงบประมาณในภาพรวมของกระทรวงพาณิชย์ ไตรมาสที่ ๒ ของปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ กระทรวงพาณิชย์มีการเบิกจ่ายงบประมาณทั้งสิ้น จำนวน ๒,๔๘๔.๘๐๘๙ ล้านบาท ด้านการใช้จ่ายเป็นการเบิกจ่ายรวมกับก่อหนี้ผูกพัน จำนวน ๒,๘๘๖.๓๓๖๖ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๗๙.๗๙ ต่ำกว่าเป้าหมายร้อยละ ๐.๒๑ โดยมีรายละเอียดการเบิกจ่ายและการใช้จ่ายงบประมาณ ดังนี้

๑) การเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายแยกตามประเภทรายจ่ายประจำและรายจ่ายลงทุน

๑.๑) รายจ่ายประจำ ได้รับงบประมาณ รวมทั้งสิ้น ๓,๕๙๗.๗๑๘๔ ล้านบาท

- จำนวนการเบิกจ่าย ๒,๔๗๑.๓๙๑๕ ล้านบาท ของงบประมาณที่ได้รับ

- จำนวนการใช้จ่าย (เบิกจ่าย+ก่องหนี้ผูกพัน) ๒,๘๖๗.๖๖๘๕ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ

๗๙.๗๑ **ต่ำกว่า**เป้าหมายการใช้จ่ายงบประมาณ (ร้อยละ ๘๑.๐๐) คิดเป็นร้อยละ ๑.๒๙

๑.๒) รายจ่ายลงทุน ได้รับงบประมาณ รวมทั้งสิ้น ๑๙.๕๘๗๒ ล้านบาท

- จำนวนการเบิกจ่าย ๑๓.๔๑๗๔ ล้านบาท ของงบประมาณที่ได้รับ

- จำนวนการใช้จ่าย (เบิกจ่าย+ก่องหนี้ผูกพัน) ๑๘.๖๖๘๑ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ

๙๕.๓๑ **สูงกว่า**เป้าหมายการใช้จ่ายงบประมาณ (ร้อยละ ๗๔.๐๐) คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๓๑

๒) การเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายแยกตามส่วนราชการ

สป. วงเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร ๙๒๑.๑๖๘๕ ล้านบาท เบิกจ่ายทั้งสิ้น จำนวน ๖๓๖.๑๘๙๖ ล้านบาท ของงบประมาณที่ได้รับ โดยหมวดรายจ่ายประจำ มีการเบิกจ่าย+ก่องหนี้ผูกพัน ๗๐๙.๙๑๕๓ ล้านบาท **ต่ำกว่า**เป้าหมายที่กำหนด คิดเป็นร้อยละ ๒.๒๗ หมวดรายจ่ายลงทุน มีการเบิกจ่าย+ก่องหนี้ผูกพัน ๑๘.๕๒๕๓ ล้านบาท **สูงกว่า**เป้าหมายที่กำหนด คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๒๗ ทำให้ภาพรวมของการเบิกจ่ายงบประมาณ **ต่ำกว่า**เป้าหมาย ร้อยละ ๐.๙๒

คต. วงเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร ๑๙๖.๙๕๑๗ ล้านบาท เบิกจ่ายทั้งสิ้น จำนวน ๑๓๘.๘๐๐๘ ล้านบาท ของงบประมาณที่ได้รับ โดยหมวดรายจ่ายประจำ มีการเบิกจ่าย+ก่องหนี้ผูกพัน ๑๔๘.๑๘๖๒ ล้านบาท **ต่ำกว่า**เป้าหมายที่กำหนด คิดเป็นร้อยละ ๕.๗๑ หมวดรายจ่ายลงทุน มีการเบิกจ่าย+ก่องหนี้ผูกพัน ๐.๑๔๒๘ ล้านบาท ทำให้ภาพรวมของการเบิกจ่ายงบประมาณ **สูงกว่า**เป้าหมาย ร้อยละ ๒๖.๐๐

คน. วงเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร ๕๑๖.๔๖๑๗ ล้านบาท เบิกจ่ายทั้งสิ้น จำนวน ๓๘๓.๑๕๐๒ ล้านบาท ของงบประมาณที่ได้รับ โดยหมวดรายจ่ายประจำ มีการเบิกจ่าย+ก่องหนี้ผูกพัน ๔๔๓.๕๗๕๓ ล้านบาท **สูงกว่า**เป้าหมายที่กำหนด คิดเป็นร้อยละ ๔.๘๙ หมวดรายจ่ายลงทุน ไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณ ทำให้ภาพรวมของการเบิกจ่ายงบประมาณ **สูงกว่า**เป้าหมาย ร้อยละ ๕.๘๙

จร. วงเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร ๑๒๗.๙๒๑๕ ล้านบาท เบิกจ่ายทั้งสิ้น จำนวน ๙๘.๗๖๐๐ ล้านบาท ของงบประมาณทั้งหมดที่ได้รับ โดยหมวดรายจ่ายประจำ มีการเบิกจ่าย + ก่องหนี้ผูกพัน ๙๓.๖๑๑๐ ล้านบาท **ต่ำ**เป้าหมายที่กำหนด คิดเป็นร้อยละ ๗.๘๒ หมวดรายจ่ายลงทุน ไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณ ทำให้ภาพรวมของการเบิกจ่ายงบประมาณ **ต่ำกว่า**เป้าหมาย ร้อยละ ๖.๘๒

ทป. วงเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร ๒๓๓.๙๙๗๙ ล้านบาท เบิกจ่ายทั้งสิ้น จำนวน ๑๓๙.๗๒๑๒ ล้านบาท ของงบประมาณทั้งหมดที่ได้รับ โดยหมวดรายจ่ายประจำ มีการเบิกจ่าย+ ก่องหนี้ผูกพัน ๑๘๙.๒๙๔๗ ล้านบาท **ต่ำกว่า**เป้าหมายที่กำหนด คิดเป็นร้อยละ ๐.๑๐ หมวดรายจ่ายลงทุน ไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณ ทำให้ภาพรวมของการเบิกจ่ายงบประมาณ **สูงกว่า**เป้าหมาย ร้อยละ ๐.๙๐

พค. วงเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร ๒๒๙.๖๓๕๘ ล้านบาท เบิกจ่ายทั้งสิ้น จำนวน ๑๔๕.๙๓๑๖ ล้านบาท ของงบประมาณทั้งหมดที่ได้รับ โดยหมวดรายจ่ายประจำ มีการเบิกจ่าย+ก่องหนี้ผูกพัน ๑๘๖.๓๐๗๖ ล้านบาท **สูงกว่า**เป้าหมายที่กำหนด คิดเป็นร้อยละ ๐.๑๓ หมวดรายจ่ายลงทุน ไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณ ทำให้ภาพรวมของการเบิกจ่ายงบประมาณ **สูงกว่า**เป้าหมาย ร้อยละ ๑.๑๓

สค. วงเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร ๑,๓๐๗.๖๕๕๗ ล้านบาท เบิกจ่ายทั้งสิ้น จำนวน ๘๘๘.๗๕๑๐ ล้านบาท ของงบประมาณที่ได้รับ โดยหมวดรายจ่ายประจำ มีการเบิกจ่าย+ก่องหนี้ผูกพัน ๑,๐๓๒.๕๕๒๓ ล้านบาท **ต่ำกว่า**เป้าหมายที่กำหนด คิดเป็นร้อยละ ๒.๐๔ หมวดรายจ่ายลงทุน ไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณ ทำให้ภาพรวมของการเบิกจ่ายงบประมาณ **ต่ำกว่า**เป้าหมาย ร้อยละ ๑.๐๔

สนค. วงเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร ๘๓.๕๑๒๗ ล้านบาท เบิกจ่ายทั้งสิ้น จำนวน ๖๐.๕๐๔๔ ล้านบาท ของงบประมาณที่ได้รับ โดยหมวดรายจ่ายประจำ มีการเบิกจ่าย+ก่อหนี้ผูกพัน ๖๔.๒๓๓๐ ล้านบาท ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนด คิดเป็นร้อยละ ๔.๐๘ หมวดรายจ่ายลงทุน ไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณ ทำให้ภาพรวมของการเบิกจ่ายงบประมาณ ต่ำกว่าเป้าหมาย ร้อยละ ๓.๐๘

**ตารางแสดงผลการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ไปพลางก่อน
ของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงพาณิชย์**

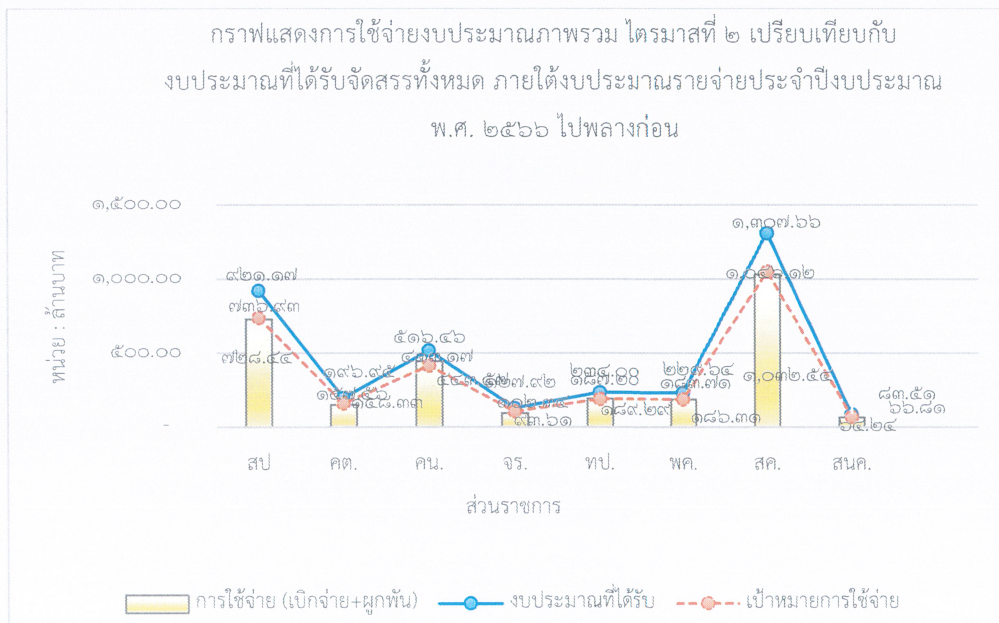
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ จำแนกตามรายจ่ายประจำ/รายจ่ายลงทุน ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๗

(กระทรวงพาณิชย์ได้รับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ไปพลางก่อน)

หน่วย : ล้านบาท

ส่วนราชการ	งบประมาณที่ได้รับหลังโอนเปลี่ยนแปลง			ผลการใช้จ่ายงบประมาณ ไตรมาส ๒/๖๗ ณ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๗					
	รายจ่ายประจำ	รายจ่ายลงทุน	ภาพรวม	รายจ่ายประจำ (เป้าหมายร้อยละ ๘๑)			รายจ่ายลงทุน (เป้าหมายร้อยละ ๗๔)		
				เบิกจ่าย + ผูกพัน	ร้อยละ	+สูง/-ต่ำกว่า เป้าหมาย	เบิกจ่าย + ผูกพัน	ร้อยละ	+สูง/-ต่ำกว่า เป้าหมาย
รวม	๓,๖๑๗.๓๐๕๕	๑๙.๔๔๔๔	๓,๕๐๒.๓๑๑๕	๒,๘๖๗.๖๖๘๕	๗๙.๗๑	-๑.๒๙	๑๘.๖๖๘๑	๙๕.๓๑	๒๑.๓๑
สป.	๙๐๑.๗๒๔๑	๑๙.๔๔๔๔	๙๒๑.๑๖๘๕	๗๐๙.๙๑๕๓	๗๘.๗๓	-๒.๒๗	๑๘.๕๒๕๓	๙๕.๒๗	๒๑.๒๗
คต.	๑๙๖.๘๐๘๙	๐.๑๔๒๘	๑๙๖.๙๕๑๗	๑๔๘.๑๘๖๒	๗๕.๒๙	-๕.๗๑	๐.๑๔๒๘	๑๐๐	๒๖.๐๐
คณ.	๕๑๖.๔๖๑๗	-	๕๑๖.๔๖๑๗	๔๔๓.๕๗๔๓	๘๕.๘๙	๔.๘๙	-	-	-
จвр.	๑๒๗.๙๒๑๕	-	๑๒๗.๙๒๑๕	๙๓.๖๑๑๐	๗๓.๑๘	-๗.๘๒	-	-	-
ทป.	๒๓๓.๙๙๗๙	-	๒๓๓.๙๙๗๙	๑๘๙.๒๙๔๗	๘๐.๙๐	-๐.๑๐	-	-	-
พค.	๒๒๙.๖๓๕๘	-	๒๒๙.๖๓๕๘	๑๘๖.๓๐๗๖	๘๑.๑๓	๐.๑๓	-	-	-
สค.	๑,๓๐๗.๖๕๕๗	-	๑,๓๐๗.๖๕๕๗	๑,๐๓๒.๕๔๒๓	๗๘.๙๖	-๒.๐๔	-	-	-
สนค.	๘๓.๕๑๒๗	-	๘๓.๕๑๒๗	๖๔.๒๓๓๐	๗๖.๙๒	-๔.๐๘	-	-	-

ที่มา : กองบริหารการคลัง สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์

๕.๒ การตรวจสอบด้านการเงิน การบัญชี และการปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อกำหนด

จากการสอบทานรายงานผลการตรวจสอบของผู้ตรวจสอบภายในระดับกรม ตามแผนการตรวจสอบของแต่ละหน่วยงาน พบว่า การปฏิบัติงานของหน่วยรับตรวจ ส่วนใหญ่ถูกต้อง เป็นไปตามกฎระเบียบและหลักเกณฑ์ที่กำหนด ยังคงมีบางประเด็นที่เป็นข้อบกพร่องของการปฏิบัติงานที่ต้องปรับปรุงแก้ไข ดังนี้

หน่วยงานส่วนกลาง

๑) **ด้านการเงินและบัญชี** ของกรมทรัพย์สินทางปัญญา จากการตรวจสอบการจ่ายเงินของส่วนราชการผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment) และด้านบัญชี พบว่า มีการเบิกจ่ายค่าตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการไม่ถูกต้องและเป็นไปตามระเบียบและหลักเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้ได้เรียกคืนเงินเพื่อนำส่งเป็นรายได้แผ่นดินแล้ว

๒) การบริหารพัสดุ

- การควบคุมวัสดุ ของกรมการค้าภายใน จากการตรวจสอบกรณีการซื้อวัสดุเข้าคลังพัสดุเพื่อให้หน่วยงานภายในกรมฯ เบิกใช้ในการปฏิบัติราชการ และกรณีซื้อวัสดุที่ไม่มีในคลังพัสดุ ซึ่งหน่วยงานภายในกรมฯ จะทำหนังสือขอซื้อวัสดุตามที่มีความจำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานแต่ละครั้ง พบว่า ส่วนใหญ่ปฏิบัติได้ถูกต้องเป็นไปตามระเบียบและหลักเกณฑ์ที่กำหนด มีเพียงข้อผิดพลาดเล็กน้อย เช่น กรณีวัสดุที่มีในคลังพัสดุไว้เพื่อเบิกจ่ายมีการบันทึกบัญชีวัสดุ บัตรคุมวัสดุ (Stock Card) และรายการในใบเบิกวัสดุ บันทึกไม่ถูกต้องครบถ้วน กรณีวัสดุที่ไม่มีในคลังพัสดุ มีการบันทึกรายการในบัญชีวัสดุไม่ครบถ้วนถูกต้องจำนวนหลายรายการและมีวัสดุบางรายการมิได้บันทึกลงในบัญชีวัสดุเนื่องจากมีการสับเปลี่ยนผู้รับผิดชอบในการบันทึกบัญชีวัสดุจึงยังขาดความชำนาญในการบันทึกบัญชีดังกล่าวให้ครบถ้วนถูกต้อง และการจัดทำรายการปรับปรุงวัสดุคงเหลือประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๖ มีวัสดุคงเหลือบางรายการแสดงจำนวนเงินไม่ถูกต้องตรงกันกับราคาของวัสดุที่ได้มาในปัจจุบัน แต่แสดงด้วยราคาที่ได้มาของครั้งก่อนจึงทำให้จำนวนเงินของวัสดุคงเหลือประจำปีในภาพรวมไม่ถูกต้อง

- การควบคุมครุภัณฑ์ ของกรมการค้าภายใน จากการตรวจสอบการบันทึกทะเบียนคุมทรัพย์สินในระบบฐานข้อมูลการบริหารจัดการ (การเงินและพัสดุ) ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ส่วนใหญ่บันทึกข้อมูลลงในระบบฐานข้อมูลฯ ได้ครบถ้วนถูกต้องตรงตามเอกสารการจัดซื้อจัดจ้างและเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กรมบัญชีกลางกำหนด ยกเว้นบางรายการ เช่น ครุภัณฑ์บางรายการคำนวณค่าเสื่อมราคา ค่าเสื่อมราคาสะสม และมูลค่าสุทธิของครุภัณฑ์ไม่ถูกต้อง การเก็บรักษา/การบันทึกประวัติการซ่อมบำรุงครุภัณฑ์ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ มีการบันทึกราคาค่าบริการซ่อมในประวัติการซ่อมครุภัณฑ์ไม่ถูกต้องตรงตามเอกสารใบสำคัญ การซ่อมครุภัณฑ์บางรายการไม่มีหมายเลขครุภัณฑ์ในระบบฐานข้อมูลการบริหารจัดการ (การเงินและพัสดุ) แต่เจ้าหน้าที่บันทึกประวัติการซ่อมครุภัณฑ์ลงในระบบฐานข้อมูล มีครุภัณฑ์บางรายการที่ไม่ได้มีการซ่อมมาบันทึกลงในประวัติการซ่อม และ มีการบันทึกตัดจำหน่ายครุภัณฑ์ในระบบฐานข้อมูลฯ บางรายการไม่ถูกต้อง

- การควบคุมพัสดุ (วัสดุสำนักงาน) ของกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ พบว่า การตรวจนับวัสดุคงเหลือที่จำเป็นต่อการใช้งาน มียอดคงเหลือเป็นศูนย์ จำนวน ๔ รายการ ข้อมูลในระบบ ERP การบันทึกรับ - จ่ายวัสดุบางรายการ มีใบขอเบิกวัสดุและมีรายการตัดจ่ายวัสดุออกจากบัญชีแต่ไม่ปรากฏรายการบันทึกรับ - จ่าย ในรายงานการเบิกวัสดุคงเหลือ มีวัสดุที่ไม่มีการเบิกจ่ายและคาดว่าจะหมดความจำเป็นต้องใช้ จำนวน ๕ รายการ

๓) การปฏิบัติตามมาตรการแก้ไขปัญหานี้ค่าสาธารณูปโภคค้างชำระของส่วนราชการ

จากการตรวจสอบการปฏิบัติตามมาตรการฯ และสถานภาพหนี้ค่าสาธารณูปโภคค้างชำระของส่วนราชการระดับกรมในสังกัดกระทรวงพาณิชย์ ประจำปีงบประมาณที่ ๒ ของปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ พบว่าทุกหน่วยงานมีการควบคุมและติดตามการใช้สาธารณูปโภคประเภทต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรการฯ อย่างเคร่งครัด สำหรับสถานภาพการชำระหนี้ค่าสาธารณูปโภค (ค่าไฟฟ้า/น้ำประปา/โทรศัพท์/ไปรษณีย์) ส่วนใหญ่เบิกจ่ายได้ครบถ้วนถูกต้องเป็นไปตามมาตรการแก้ไขปัญหานี้ค่าสาธารณูปโภคค้างชำระของส่วนราชการ

ทั้งนี้ ผู้ตรวจสอบภายในแต่ละกรม ได้ให้ข้อเสนอแนะหน่วยรับตรวจเพื่อดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องแล้ว

๕.๓ การตรวจสอบการดำเนินงาน ของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เป็นการตรวจสอบการดำเนินงานด้านการเปรียบเทียบปรับ กรณีนิติบุคคลฝ่าฝืนคำสั่งสารวัตรบัญชี ของปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ของสำนักงานพาณิชย์จังหวัด ๗๖ จังหวัด ซึ่งเป็นโครงการตรวจสอบการจัดทำงบการเงินและการจัดทำบัญชีธุรกิจ (ในส่วนกลางและภูมิภาค) โดยการปฏิบัติงานเรียกบัญชีนิติบุคคลตามรายชื่อที่กองกำกับบัญชีธุรกิจจัดส่งให้สำนักงานพาณิชย์จังหวัดตรวจสอบ รวมทั้งสิ้น ๒,๒๕๐ ราย สรุปผลการตรวจสอบได้ดังนี้

๑) การปฏิบัติงานตามระเบียบฯ ว่าด้วยการเปรียบเทียบตามกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมฯ พ.ศ. ๒๕๕๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พบว่า มีสำนักงานพาณิชย์จังหวัด ๑ จังหวัด ไม่ได้ดำเนินการตามระเบียบฯ คือ ไม่ได้ส่งหนังสือร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดี จำนวน ๒ ราย เนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านตรวจสอบบัญชีลาออกระหว่างดำเนินงานตรวจสอบ และเจ้าหน้าที่คนใหม่ได้มาปฏิบัติงานในช่วงที่เกินกำหนดระยะเวลาการส่งแจ้งดำเนินคดีกับนิติบุคคลดังกล่าว ซึ่งต้องส่งแจ้งก่อนคดีหมดอายุความไม่น้อยกว่า ๓ เดือน

๒) การปฏิบัติงานตามคู่มือแนวทางการปฏิบัติงานการตรวจสอบบัญชี ตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๓

- แนวทางการปฏิบัติงานการตรวจสอบบัญชีฯ ระบุแนวทางการปฏิบัติงานกรณีไปรษณีย์ส่งคืนหนังสือเรียกบัญชี ให้สำนักงานสรุปผลการปฏิบัติงานในหัวข้อ “ติดต่อไม่ได้” และให้ดำเนินการตรวจสอบสถานที่ตั้งสำนักงานแห่งใหม่ว่ามีอยู่จริงหรือไม่ พบว่า มีสำนักงานพาณิชย์จังหวัด ๕ จังหวัด ไม่ได้ดำเนินการตรวจสอบสถานที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่ ตามที่คู่มือฯ ระบุ จำนวนรวม ๘ ราย ซึ่งมี ๑ สำนักงานแจ้งว่า สำนักงานไม่มีงบประมาณในการดำเนินการตรวจสอบสถานที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่ ส่วนสำนักงานพาณิชย์จังหวัด ๔ จังหวัด ได้รับทราบและยืนยันผลการตรวจสอบโดยไม่ได้ชี้แจงเหตุผล

- กรณีนิติบุคคลฝ่าฝืนคำสั่งสารวัตรบัญชี ไม่จัดส่งบัญชีและ/หรือชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ การจัดทำบัญชีฯ พบว่า มีสำนักงานพาณิชย์จังหวัด ๑ จังหวัด ไม่ได้หมายเหตุในหน้าหนังสือรับรองนิติบุคคล จำนวน ๑ ราย ซึ่งสำนักงานพาณิชย์จังหวัด ได้รับทราบและยืนยันผลการตรวจสอบโดยไม่ได้ชี้แจงเหตุผล

- สำนักงานพาณิชย์จังหวัด ๒ จังหวัด มีการกำหนดระยะเวลาครบกำหนดให้จัดส่งบัญชีและเอกสารนิติบุคคล จำนวน ๔๙ ราย เกิน ๒๐ วัน นับแต่วันที่ออกหนังสือเรียกบัญชี ซึ่งคู่มือฯ กำหนดไว้ไม่เกิน ๒๐ วัน

- สำนักงานพาณิชย์จังหวัด ๒ จังหวัด มีการกำหนดระยะเวลาการให้ผ่อนผันส่งบัญชีนิติบุคคล จำนวน ๖ ราย เกิน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ออกหนังสืออนุมัติผ่อนผันฯ ซึ่งคู่มือฯ กำหนดไว้ไม่เกิน ๑๕ วัน

- สำนักงานพาณิชย์จังหวัด ๔๘ จังหวัด ดำเนินการถอนหมายเหตุในหน้าหนังสือรับรองนิติบุคคลมีหนังสือขออนุมัติและถอนหมายเหตุครบถ้วนถูกต้องตามคู่มือฯ กำหนด จำนวน ๑๕๑ ราย ซึ่งจากการตรวจสอบพบว่า ระยะเวลาการถอนหมายเหตุมีความแตกต่างกัน สำนักงานพาณิชย์จังหวัดบางจังหวัดจะดำเนินการถอนหมายเหตุเมื่อตรวจสอบบัญชีแล้วเสร็จ หรือได้รับบัญชีครบถ้วนและนิติบุคคลชำระค่าปรับแล้ว ซึ่งคู่มือฯ ระบุขั้นตอนการถอนหมายเหตุในหน้าหนังสือรับรองได้นั้น นิติบุคคลต้องดำเนินการชำระค่าปรับ และส่งบัญชีและเอกสารและ/หรือชี้แจงข้อเท็จจริงให้ครบถ้วน

หน่วยงานส่วนภูมิภาค

จากการตรวจสอบสำนักงานพาณิชย์จังหวัด จำนวน ๒ จังหวัด และศูนย์ซึ่งตวงวัดและสำนักงานสาขาซึ่งตวงวัดของกรมการค้าภายใน ๘ สำนักงาน มีข้อตรวจพบในการปฏิบัติที่ไม่เป็นไปตามระเบียบบางประเด็น ดังนี้

๑) **ด้านการเงินและบัญชี** พบว่า มีการใช้งบดำเนินงานในการจัดซื้อครุภัณฑ์ ไม่พบการจัดทำคำสั่งแต่งตั้งหรือมอบหมายกรรมการเก็บรักษาเงินและผู้ลงนามในสมุดรายงานเงินคงเหลือประจำวันเป็นลายลักษณ์อักษร ยอดเงินคงเหลือเงินทอรองราชการในแต่ละวันในช่องหมายเหตุของสมุดรายงานเงินคงเหลือประจำวัน แสดงรายการจำนวนเงินคงเหลือไม่ถูกต้องตรงกับยอดคงเหลือในทะเบียนคุมเงินทอรองราชการ พบดอกเบี้ยบัญชีออมทรัพย์เงินทอรองราชการตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๖ จำนวน ๘๑.๒๔ บาท ยังไม่ได้นำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน บันทึกรายการรับดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารที่ได้รับจากบัญชีออมทรัพย์เงินทอรองราชการลงในทะเบียนคุมเงินทอรองราชการไม่ถูกต้อง ไม่ได้จัดทำเทียบยอดบัญชีเงินฝากกระแสรายวันของบัญชีเงินฝากธนาคารเงินในงบประมาณและบัญชีเงินฝากธนาคารเงินนอกงบประมาณ การนำส่งเงินค่าธรรมเนียมที่ไม่มีผู้มาขอรับเงินหลายรายการและไม่สามารถตรวจสอบได้ ไม่มีการออกใบเสร็จรับเงิน บันทึกวันที่ได้รับค่าธรรมเนียมในระบบ New GFMS Thai ไม่ตรงกันกับเอกสารการรับเงิน (ใบเสร็จรับเงิน) จัดทำทะเบียนคุมใบเสร็จรับเงินไม่ถูกต้อง ไม่ได้จัดทำทะเบียนคุมการจ่ายเช็คบัญชีเงินฝากกระแสรายวันเพื่อค่าธรรมเนียมซึ่งตวงวัด การเบิกจ่ายปฏิบัติไม่ถูกต้อง เช่น ค่าโทรศัพท์ ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าเครื่องถ่ายเอกสาร เป็นต้น

๒) **ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อกำหนด** พบว่า เงินทอรองราชการไม่มีการนำมาใช้ในการบริหารจัดการต่อเนื่องกันเป็นเวลานาน รายได้รับแทนกันไม่ได้สรุปรายละเอียดจำนวนเงิน ผู้รับเงินและผู้ส่งเงินหลังสำเนาใบเสร็จรับเงิน เอกสารประกอบการเบิกจ่ายไม่ครบถ้วนถูกต้องตามระเบียบฯ เช่น บางรายการไม่พบใบเสร็จรับเงินหรือมีรายละเอียดไม่ครบถ้วน ไม่พบหลักฐานหนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่ายให้ผู้รับจ้าง มีรายการเบิกค่าผ่านทางพิเศษรวมกับค่าใช้จ่ายเดินทางไปราชการ เอกสารประกอบการใช้สิทธิ์เบิกค่าเช่าบ้านของข้าราชการไม่ครบถ้วนถูกต้องตามที่ระเบียบฯ กำหนด ใบเสร็จรับเงินที่เป็นกระดาษความร้อนไม่ได้จัดทำสำเนาเอกสารเพื่อป้องกันการเลือนหาย บันทึกบัญชีเงินสดไม่ถูกต้องครบถ้วนทุกรายการ มิได้จัดทำใบเบิกเงินสดและบันทึกราคาเงินสดลงในบัญชีเงินสด จัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สินไม่ครบถ้วนทุกรายการ รายงานการตรวจสอบพัสดุประจำปีไม่ครบถ้วนถูกต้องตามรายการครุภัณฑ์ที่มีอยู่จริง การจำหน่ายครุภัณฑ์ในปีงบประมาณ ๒๕๖๖ มิได้แจ้งสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

๓) **ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง** พบว่า การจัดทำรายงานขอซื้อของจ้างดำเนินการไม่เป็นไปตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง มีการรายงานผลการพิจารณาไม่ครบถ้วนตามระเบียบฯ ไม่พบการจัดทำประกาศผลผู้ชนะการจัดซื้อจัดจ้างกรณีที่ไม่ได้ดำเนินการในระบบ e-GP มีการจัดทำขอบเขตของงานหรือรายละเอียด คุณลักษณะ

เฉพาะของพัสดุ (TOR) รายละเอียดราคากลางไม่ครบถ้วนถูกต้อง การจ้างเหมาบุคคลภายนอกปฏิบัติงานมิได้จัดทำรายงานผลการพิจารณาและขออนุมัติจ้างฯ และประกาศผู้ชนะการเสนอราคา และใบสั่งซื้อ/จ้าง ผู้ขาย/ผู้รับจ้าง ลงลายมือชื่อไม่ครบถ้วน เอกสารประกอบสัญญาไม่ครบถ้วนและสัญญาหรือข้อตกลงที่เป็นหนังสือไม่สอดคล้องกับ TOR รูปแบบสัญญามาตรฐานไม่เป็นไปตามที่คณะกรรมการนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐกำหนด การส่งมอบงานลูกจ้างเหมาบุคคลภายนอกปฏิบัติงาน (ประจำเดือน) มิได้จัดทำใบส่งมอบงานและมีได้จัดทำรายงานผลการตรวจรับพัสดุ บางสัญญาส่งมอบงานไม่ครบถ้วนตามที่ขอบเขตงานกำหนด ไม่มีการลงรับในระบบสารบรรณเพื่อใช้ประกอบการตรวจรับงานซึ่งอาจมีผลในการคิดค่าปรับตามสัญญาสัญญาจ้างเหมาบุคคลภายนอกปฏิบัติงาน มิได้ติดอากรแสตมป์ รายงานและเอกสารที่เกี่ยวข้องการจัดซื้อจัดจ้าง ไม่มีการออกเลขหนังสือตามระเบียบสารบรรณ กรณีได้รับจัดสรรงบประมาณโครงการจากส่วนกลาง ไม่มีการทอนกิจกรรมของโครงการหลักให้เป็นโครงการของจังหวัดเพื่อกำหนดกรอบในการดำเนินงานและประมาณการค่าใช้จ่ายก่อนนำไปจัดทำ TOR

๔) การบริหารพัสดุ พบว่า มีทรัพย์สินหลายรายการไม่ตรงกับในระบบบัญชี GFMS ไม่มีการลงทะเบียนเลขครุภัณฑ์จากระบบ GFMS ควบคู่กับทะเบียนคุมทรัพย์สิน ไม่พบทะเบียนคุมสินทรัพย์รายตัวและทะเบียนคุมทรัพย์สินต่ำกว่าเกณฑ์ (ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท) การเก็บ การบันทึก การเบิกจ่าย ยังไม่ถูกต้อง เช่น ไม่มีหลักฐานในการลงรับพัสดุตามที่คณะกรรมการตรวจรับพัสดุตรวจรับหรือเอกสารที่ได้จากส่วนกลาง ไม่พบหลักฐานการยืมทรัพย์สินที่มอบให้กลุ่มเกษตรกรใช้ประโยชน์ พบครุภัณฑ์ใช้งานที่ศูนย์ซึ่งตวงวัดภาคและสาขา จำนวน ๑๙ รายการ แต่ในระบบ New GFMS Thai แสดงรายการว่าเป็นครุภัณฑ์ของส่วนกลาง และมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการตรวจสอบพัสดุประจำปีไม่ถูกต้อง ทรัพย์สินบางรายการมีการจำหน่ายไปแล้วแต่ยังไม่ดำเนินการตัดออกจากระบบ GFMS ควบคู่กับทะเบียนคุมทรัพย์สิน

๕) การใช้รถราชการ พบว่า มีรถจักรยานยนต์บางคันสภาพไม่พร้อมใช้งานและขาดการต่อทะเบียนให้เป็นปัจจุบัน ไม่ได้จัดทำประกาศเกณฑ์การใช้สิ้นเปลืองน้ำมัน และการจัดทำทะเบียนคุมบัตรเติมน้ำมันเชื้อเพลิงไม่มีการลงลายมือชื่อผู้ตรวจสอบเชื้อเพลิงและหล่อลื่นทุกเดือนทุกคันต่อหัวหน้าหน่วยงานเป็นประจำทุกเดือน จัดทำใบขออนุญาตใช้รถส่วนกลาง (แบบ ๓) ไม่ครบถ้วน บันทึกการใช้รถ (แบบ ๔) ไม่ครบถ้วน ไม่พบการจัดทำรายละเอียดประวัติการซ่อมบำรุงยานพาหนะเป็นรายคัน (แบบ ๖) และการรายงานกรณีอุบัติเหตุ/รถเสียหาย (แบบ ๕) บันทึกการรายการในทะเบียนคุมบัตรเติมน้ำมันเชื้อเพลิงไม่ครบถ้วน

๖) การตรวจสอบโครงการ พบว่า บางกิจกรรมกำหนด TOR ไม่ชัดเจน ไม่กำหนดราคากลางใบเสนอราคาแสดงรายการเป็นวงเงินรวมไม่แยกแต่ละรายการให้ชัดเจนทำให้ไม่สามารถคำนวณได้ว่าราคาที่เสนอมีความเหมาะสมหรือไม่ กิจกรรม live สด ไม่กำหนดช่วงเวลาในการดำเนินการให้ชัดเจน การส่งมอบงานมีเอกสารหลักฐานประกอบไม่ครบถ้วนตามขอบเขตการจ้าง การตรวจรับงานจ้างผู้รับจ้างไม่สอดคล้องกับใบสั่งจ้าง

๗) การควบคุมภายใน พบว่า การจัดทำทะเบียนคุมไม่เป็นปัจจุบัน เช่น ทะเบียนคุมการเบิกจ่าย ไม่ได้ระบุชื่อผู้มีสิทธิ์รับเงิน ทะเบียนคุมค่าเล่าเรียน ทะเบียนคุมค่าเช่าบ้าน ทะเบียนคุมการโทรศัพท์สำนักงาน และการขอใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ ค่าส่งต่างๆ มีการจัดเก็บไม่เป็นระบบทำให้ยากต่อการค้นหาและนำมาใช้อ้างอิง บางฉบับมีการออกคำสั่งฉบับใหม่แต่ไม่ยกเลิกฉบับเก่า บางฉบับไม่กำหนดหน้าที่ของกรรมการหรือกำหนดไม่ชัดเจน

ทั้งนี้ ผู้ตรวจสอบภายในกรมฯ ได้ให้ข้อเสนอแนะหน่วยรับตรวจเพื่อดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องแล้ว

๖. ข้อเสนอแนะ

๑) ส่วนราชการทุกกรมควรให้ความสำคัญกับการจัดวางระบบการควบคุมภายในและการประเมินผลการควบคุมภายในให้ครอบคลุมทุกกิจกรรมที่สำคัญในหน่วยงานย่อย เพื่อป้องกันและควบคุมให้ระบบบริหารความเสี่ยงมีความเพียงพอและเหมาะสมในการบรรลุเป้าหมายขององค์กร นอกจากนี้ ควรกำหนดให้การควบคุมภายในเป็นตัวชี้วัดในระดับกอง เพื่อผลักดันและสร้างความตระหนักรู้ให้แก่บุคลากรในองค์การ รวมทั้งเกิดการเรียนรู้ในระดับหน่วยงานย่อย

๒) หัวหน้าสำนักงานของหน่วยงานในส่วนภูมิภาคและต่างประเทศ ควรให้ความสำคัญในการกำกับดูแลการปฏิบัติงานของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะงานด้านการเงิน การบัญชี การปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อกำหนด ซึ่งยังคงมีความเสี่ยงที่อาจเกิดความผิดพลาดเสียหายได้ ควรมอบหมายให้หน่วยงานส่วนกลางที่เป็นหน่วยงานอำนวยการและกำกับดูแลหน่วยเบิกจ่าย ได้แก่ กบค.สป. และกลุ่มงานคลังของกรมที่เกี่ยวข้อง (คน./สค.) เป็นหน่วยรวบรวมองค์ความรู้และตัวอย่างการปฏิบัติที่ถูกต้อง (Best Practice) อาทิ แนวปฏิบัติในการรับ-จ่ายเงิน การบันทึกบัญชี และการจัดซื้อจัดจ้าง โดยจัดทำเป็นชุดเครื่องมือ (Toolkits) เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ปฏิบัติงานได้มีแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะช่วยลดความเสี่ยงและข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นได้

สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์